

פרוטוקול מס' 64/ג

מישיבה של ועדת החינוך והתרבות, שהתקיימה ביום צ', ג' באלול, תשי"ד - 1.9.54, בשעה 08.45.

בכורים:

- חברי הוועדה: ש. פרסיץ - היו"ר
- מ. ארם
- ח. בוגר
- א. ברמן
- ש. גריידי
- ק. כהנא
- א. כלפון
- ש. כפרית
- ד. נצר
- א. רוזאל-נאור
- ר. אברי

מוזמנים:

- ד"ר אבידור - מנהל כללי של משרד החינוך והתרבות
- מר שריד - סגן מנהל כללי של משרד החינוך
- גב' סטנר - היועצת המשפטית של משרד החינוך
- מר פוזננסקי - המזכיר האקדמאי של האוניברסיטה

בעדר:

- מ. אונא
- ז. בן-יעקב
- י. סמילנסקי
- מ.י. ט. רוזנברג

סדר-היום:

- א. שמיעת אינפורמציה מפי המזכיר האקדמאי של האוניברסיטה בקשר להעלאת שכר-הלימוד.
- ב. בעיית גני-הילדים.

=====

היו"ר ש. פרסיץ:

אני פותחת את הישיבה. הוועדה החליטה, כי לפני שתסיק איזה שהן מסקנות בקשר לבעיית שכר-הלימוד באוניברסיטה תשמע תחילה את נציגי שני הצדדים. הוועדה שמעה כבר אינפורמציה מפי נציגי ציבור הסטודנטים ואזמינה להיום את מר פוזננסקי, המזכיר האקדמאי של האוניברסיטה, כדי לשמוע ממנו על מצב האוניברסיטה אשר גרם להעלאת שכר-הלימוד.

מר פוזננסקי:

ראשית, ברצוני להדגיש שכל המספרים אשר נמסרו בתזכיר מטעם האוניברסיטה הם מספרים רשמיים שאנו אחראים להם. אני אומר זאת, מפני שמספרים אלה עומדים בסתירה למספרים שנמסרו על-ידי הסתדרות הסטודנטים. נוסף למספרים המופיעים בתזכיר האוניברסיטה ישנם עוד נתונים שעדיין איננו יכולים למסור אותם, כי הירטטה לשנת הלימודים החדשה נמסכת וכן נמסכת הגשת בקשות להנחות בשכר-הלימוד. בעיית שכר-הלימוד גורמת לקשיים גם לאוניברסיטה מפני שהסטודנטים נוקטים מדי פעם בפעם באמצעי שביתה ומשנת 1940 ועד היום היו כבר 4 שביתות של סטודנטים, והשביתה שאנו עומדים בה עתה היא אחמייסית. ברור, כי כל שביתה גורמת לזעזוע הן באוניברסיטה והן בקרב ציבור הסטודנטים, ואני מקווה שוועדת החינוך והתרבות תעזור לנו למנוע את הזעזוע הזה השנה. שני הצדדים גם יחד סובלים עקב השביתה: האוניברסיטה

או.

מר פוזנבסקי:

איבה יכולה לערוך הכנות לקראת פתיחת שנת הלימודים החדשה, כי אין חשמה ואיבנו יודעים מי ילמד. כמו כן, אין אפשרות להאריך אחר-כך את שנת הלימודים מפני שרוב הסטודנטים חייבים ללכת בתאריך קבוע לשירות במלואים. לכן האפשריים הנגרמים לסטודנטים עולים על הסכומים הסדורים במחלוקת.

בקשר לשכר-הלימוד קיימת בעיית השיטה ובעיית

הסכום שיש לשלם.

הסטודנטים הציעו כאן להנהיג באוניברסיטה את השיטה של שכר-לימוד מודרג. השיטה נראית אולי כצודקת, אולם ברצוני להביא בפני הוועדה שורה של נימוקים אשר יוכיחו כי הצעה כזו היא בלתי אפשרית. ראשית, עד כמה שידוע לי, אין בעולם אף אוניברסיטה אחת שנהוג בה שכר-לימוד מודרג. אמנם ישנן אוניברסיטאות שבהן תשלום שכר-הלימוד שונה בכל פקולטה, אך השינויים האלה אינם גדולים ואינם קשורים בהוצאות הממשיות של הלימודים. כן ישנן אוניברסיטאות אשר בהן גובים שכר-לימוד בהתחשב בסיוע הסטודנטים להרוויח כסף לאחר סיום הלימודים.

אין לי ספק שבכל אוניברסיטה קיימת בעיה של תלמידים עניים ועשירים, תלמידים בני-המקום ותלמידים הבאים מן החוץ. הטענה היא כיצד אפשר להוציא לפועל את השיטה של שכר-לימוד מודרג, אם יגיעו למסקנה שיש להנהיג שיטה זו של תשלום. רק בשטח אחד קיים בפינה תשלום מודרג - בגביית מס-הכנסה. אולם גם המסשלה עם הסנגורן הגדול שלה, לא הגיעה עדיין למצב כזה שתשלום המס יעמוד ביחס ישיר לגודל ההכנסה של המסלמים. תשלום שכר-לימוד באוניברסיטה ידרוש הקטת סנגורן גדול וסובבן כי בעוד שבחשובי מס-הכנסה לוקחים בחשבון רק את גודל ההכנסה, הרי בקביעת שכר-לימוד יצטרכו להתחשב בגורמים שונים, כגון מקום מגוריו הקבוע של הסטודנט - אם הוא בן-יהושלים אין לו הוצאות של שכר-דירה. כן ישנם סטודנטים העובדים והם בעלי-הכנסה חדשית מסויימת. אמנם ישנם סטודנטים העובדים בעבודות-דחק שונות, שאינן קשורות בלימודיהם, ובלבד לא לגווע ברעב. אולם אחוז גדול של סטודנטים עובד בעבודה הקשורה בטקצוע באוניברסיטה. בפקולטה למשפטים, למשל, כמעט ואין סטודנטים אשר אינם עובדים בעבודה איזו שהיא, כי שיטת הלימודים בפקולטה זו מותירה לסטודנטים פנאי, אולי אפילו יותר מדי פנאי. כן ישנם סטודנטים לרפואה אשר עובדים בבתי-חולים. אי-אפשר לומר שעבודות אלו אינן קשורות קשר איזה שהוא בלימודיהם. כן ישנם בין הסטודנטים טורים אשר באו ללמוד לשם השלמת השכלתם. סטודנטים אלה היו עובדים גם לולא למדו, מפני שהם צריכים את הכסף למען מחייתם. אמנם חלק גדול של הסטודנטים מתפרנס בקושי, על-ידי עבודות שאולי אינן לכבודם.

לכן גם סוג עבודתו של הסטודנט הוא גורם שיש לקחת אותו בחשבון בעת קביעת שכר-לימוד מודרג, וגורם זה אינו קבוע, אלא משתנה לפרקים. יתכן שסטודנט בתחילת שנת הלימודים אינו מגיש בקשה להנחה בשכר-לימוד, מפני שיש לו עבודה והוא מתפרנס כדי צרכיו. אולם באמצע שנת הלימודים מפטרים אותו או במקרה של טורים, רוצים להעבירו למקום אחר, ואז הוא נאלץ להגיש בקשה להנחה. על כן יהיה צורך מדי שנה בשנה לבדוק מחדש את דירוג השכר. אני חושב שהשיטה הנהוגה באוניברסיטה עכשיו היא גמישה למדי ומאפשרת להתחשב בסטודנטים אשר מסוים מה נאלצו לבקש הנחות בשכר-הלימוד גם לאחר המועד שנקבע לכך.

כן אי-אפשר לומר שהלימוד באוניברסיטה הוא מצרך ראשוני, כמו הלימוד בבית-הספר היסודי, שכל אחד חייב ללמוד בו. כן לרקחת המדינה בחשבון לא רק את היכולת הכספית של הסטודנטים אלא גם את יכולתם ללמוד ולהצליח בלימודיהם. חסר אמצעים אינו הקוואליפיקציה היחידה כדי ללמוד באוניברסיטה. אפשר לטעון שבני אשירים יכולים ללמוד, גם אם אינם מצטיינים כל-כך בכשרונותיהם. על זה אני צריך לומר, כי למעלה מסחצית הפקולטאות באוניברסיטה מקבלות סטודנטים רק באמצעות בחינות קונקורס. אלה בעיקרן הפקולטאות לרפואה, רוקחות, הימיה, ביולוגיה ועוד. ובמקרה כזה, אם תלמיד חסר-אמצעים מצליח בבחינות הקונקורס הוא מקבל סטיפנדיה. אילו האוניברסיטה היתה מקבלת תלמידים רק בהתחשב ביכולתם הכספית היתה מסלפת על-ידי כך את טגמת החינוך הגבוה.

או.

מר פוזנבסקי:

האוניברסיטה מעוניינת למסוך תלמידים
למקצועות מסויימים. מדעי היהדות הם
למשל בכל רע, כי מספר הסטודנטים בפקולטה זו הוא קטן ביותר. הסיבה
לכך היא שהסטודנטים בדרך כלל אינם מעוניינים ללמוד מקצועות בלתי-מעשיים,
אבל אנו מוכרחים למסוך תלמידים לתלמוד, להיסטוריה ישראלית, לספרות
ולתקרא, כי על הסטודנטים אלה מוטלת התרבות שלנו בעתיד. אנחנו מעוניינים
להקל על תלמידים הנוחרים במקצועות הללו ואנו אף עושים זאת. לעומת זאת,
אם תונהג שיטת שכר-לימוד מודרג, תהיה קביעת שכר-הלימוד מכנית לגמרי.

ובסוף בדצוני לומר, כי באוניברסיטה
קיים כבר כיום שכר-לימוד מודרג. שיטה זו נהוגה לא רק אצלנו, אלא גם
באוניברסיטאות אחרות, כי לא כל הסטודנטים מסלמים את שכר-הלימוד הקבוע.
לסטודנטים רבים ניתנות הקלות בתשלום שכר-לימוד. יש ודוחים את תשלום
השכר עד לסיום לימודיו של הסטודנט, או בפקדה של סטודנט מצטיין פוטרים
אותו לגמרי מכל תשלום, בתור מתנה. אין באוניברסיטה הגבלה על מספר
הבקשות להקלה בשכר-הלימוד. כל הסטודנטים זכאים להגיש בקשות להקלה וכל
בקשה נידונה כאילו היתה הבקשה היחידה שהוגשה. לפני שנה הוגשו 1060
בקשות להנחה. הדיון בבקשות מתקיים בהסתתפות נציגי הסתדרות הסטודנטים
וועדת הערעורים היא ועדה פרייטית, סלאוניברסיטה אין דוב קולות בה.

פעם רק סטודנטים מצטיינים היו נהנים
מהקלות בשכר-הלימוד, אבל בטח הזמן הנמכנו את הדרישות וכיום על סטודנט
אשר משיג דמת ציונים בינונית, מפילו את הציון "מפיק", שאיננו ציון
גבוה, יכול להגיש בקשה לשכר-לימוד, בתנאי בטובן שיש לו גם בתוים
אחרים העשויים לזכות אותו בהנחה. אני רוצה להדגיש כי אין קוראלציה בין
דמת הכלכלית של סטודנט לבין דמת ציוניו. אחוז תלמידים מצטיינים בין
תלמידים חסרי-אמצעים גבוה יותר מאשר בין סטודנטים בעלי-אמצעים.
ייתכן התלמידים מסלמים תמורת זה בכריאותם, אבל עובדה זו קיימת.
האוניברסיטה מתגאה בכך שרמת-הלימודים בין תלמידים עניים אינה נופלת
מדת-הלימודים הטובה אצל תלמידים בעלי יכולת. לפי הנתונים שהידינו
דמת הלימודים בקרב תלמידים עניים היא מפילו גבוהה יותר.

למעשה שכר הלימוד באוניברסיטה הוא

מודרג. השנה נהנו מהקלות בשכר-לימוד 730 סטודנטים, ועל מספר זה
יש עוד להוסיף סטודנטים אשר לא הגישו בקשות להקלות מפני שהם פטורים
מכל תשלום.

כן ישנם באוניברסיטה סטודנטים אשר

הוריהם עובדים באוניברסיטה, בני נכים, וכאלה אשר מקבלים הנחות מהצבא.
כל אלה אינם מסלמים שכר-לימוד מלא. על-כן אי-אפשר לטעון - כפי שטענו
נציגי ציבור הסטודנטים - כי מספר מקבלי הנחות הוא מצומצם. לא היה אף
מקרה אחי בקשה להנחה בשכר-לימוד נדחתה בניגוד לדעתם של נציגי ציבור
הסטודנטים בוועדה. על 1060 בקשות שהוגשו לפני שנה היו רק 150 ערעורים.
כן לא היה מקרה שהסטודנטים ערערו בפני בודר על החלטתה של ועדת הערעורים.
עובדה היא שלדנות קרן ההנחות עמד המכום של 54,000 לירות, ולא יכולנו
לנצל יותר מ-38,000 לירות, כי לא היה למי לתת הנחות. בתחילה נקבעה
להגשת בקשות תקופה של חדשיים. אולם איננו פורמאליסטים ביותר, ואם סטודנט
פנה אלינו לאחר מועד נקבע ואמר שלא הגיש בקשה בזמן מפני שהיתה לו
עבודה, או שנתמך על-ידי הוריו ועתה הוא מוכרח לעבוד או שאין באפשרות
הוריו לפרנס אותו - הננו מקבלים את בקשתו. בקשות להקלה נתקבלו מפילו
בסיסטור הקיץ. על תקבון לאישור הבקשות הוסכם יחד עם נציגי הסתדרות
הסטודנטים.

ישנם באוניברסיטה תלמידים אשר אינם מסלמים

כלום; ישנם תלמידים המסלמים 25%, 50% או 75% של שכר-הלימוד הרגיל,
הכל בהתאם לרמת לימודיהם. נכון שלפעמים נדחית בקשתו של סטודנט אשר מצבו
הכלכלי קשה, אך התקדמותו הזעומה בלימודים אינה מצדיקה קבלת הנחה.
איננו חושבים שתלמידים בלתי-מוכשרים אשר לא הצליחו בלימודיהם צריכים
ללמוד על-חשבון עם ישראל. הכלל הוא שכל אוניברסיטה מרחיקה את האלמנטים
הבלתי-ראויים לה מבחינה מקדמית.

טר פוזנבסקי:

בציגוי הסטודנטים טענו ש-40% סטודנטים
סלמדו בשנה הראשונה פרטו מהאוניברסיטה
סטעייה כלכליים. מחוז זה נכון רק לגבי הפריסה בפקולטה למדעי הרוח,
זה ידוע שפריסת תלמידים מפקולטה זו היא בכל העולם גדולה יותר מאשר
בפקולטות אחרות. סיבת הדבר היא גם בזה שאנחנו ליברליים מאד בקבלת
סטודנטים בפקולטה למדעי הרוח, וכן קורה שבדומים לפקולטה זו סטודנטים
אשר עדיין לא ברור להם לגמרי מה ברצונם ללמוד. כן אנחנו מעוניינים
בקבלת תלמידים ערביים ונתנו להם הקלות יוצאות מן הכלל, כך שאפשר אפילו
לומר שקיימת אפליה מסוימת לרעת היהודים. אך טעם זה יסתנה מפני שמספר
בוגרי בתי-הספר התיכוניים הערביים הולך וגדל.

הפריסה בפקולטה למספטים היא מינימאלית,
במחזור אשר סיים את לטודיו אסתקד היתה הפריסה בסך כל ארבעת שנות
הלימודים ביחד 25%.

בפקולטה לרפואה לומדים בעיקר תלמידים
חפרי אמצעים ולכן גם מספר הבקשות מבין לומדי פקולטה זו הוא הגדול ביותר.
שנה האחרונה לטרו בפקולטה לרפואה 370 תלמיד ומילו מספר הבקשות להנחות
הגיע ל-160. בפקולטה למספטים לעומת זאת, על 700 סטודנטים היו רק
170 בקשות. ייתכן שהדבר נובע מתוך כך שלסטודנטים בפקולטה למספטים
יש אפשרות לעבוד, בעוד שבפקולטה לרפואה תופסים הלומדים את רוב זמנם
של הסטודנטים. לפקולטה לרפואה מתקבלים התלמידים הטובים ביותר, על
יסוד בחינות קונקורס. השנה מוציאה האוניברסיטה על כל תלמיד לרפואה
3000 ל"י. זאת מוסרת שרופא המסיים את לטודיו כאן בארץ עלה לאוניברסיטה
בסך-הכל 20,000 ל"י.

ישנה אפשרות לקבל לפקולטה לרפואה 50
תלמיד מדי שנה בשנה. אולם השנה היו 250 מועמדים. בפקולטה לחקלאות
אין כל פריסה. בבקטריולוגיה ישנה אפילו עליה מסוימת בשנים הגבוהות;
כן אין פריסה בכימיה ופיסיקה. ישנה פריסה קטנה מאד במטמטיקה, וזה
בגלל קשיי הלימוד במקצוע זה.

הפריסה הכללית באוניברסיטה הסתכמה
ב-9% - 200 סטודנטים מתוך 2100 - ולא 38% כפי שבטור על-ידי בציגי
ציבור הסטודנטים.

חשבנו שעם העלאת שכר הלימוד ב-200 לירות
יגדל מספר מבקשי ההנחה, אולם לא כן הוא. מספרם לא השתנה לעומת אסתקד
וגם החלוקה לפי הפקולטות נשארה ללא שינוי. אמנם היינו ברצון מגדילים
את מספר ההנחות לסטודנטים בפקולטה לחקלאות, אבל אין שם מספיק תלמידים
לעומת זאת רב מדי מספר לומדי מספטים, כלכלה וסוציולוגיה.

איננו חושב שהעלאת שכר הלימוד בשנה זו
תשנה בטוהו את המצב הכללי באוניברסיטה. גם לפני שנתיים, כאשר שכר
הלימוד הועלה ל-100 לירות חשבו שתהיה ירידה במספר הסטודנטים, אבל
היתה עליה של 10%. אותה עליה במספר הסטודנטים היתה גם אסתקד. שינוי
מספר הסטודנטים תלוי גם במדיניות הצבא. אם הצבא מגדיל את מספר
המתקבלים לעתודה האקדמאית - מספר הסטודנטים עולה, מפני שהם אינם צריכים
ללכת לצבא. אולם העלאת זרמינה מספיעה על מספר הלומדים בפקולטה למדעי
הרוח, כי הצבא אינו מעוניין במקצוע זה ואינו מקבל לעתודה האקדמאית
סטודנטים מפקולטה זו.

אני חושב שהשנה, על אף ההגדלה בסכר
הלימוד יגיע מספר הסטודנטים ל-3000. תנאי הלימוד באוניברסיטה הם
עכשיו טובים יותר מאשר היו פעם. השנה העמדנו לרשות הסטודנטים 150
סקופות שיכון אשר שכר-הדירה בהם הוא שש לירות לחודש. מתוך זה 80
סקופות נשארו ריקים. השנה פתחנו גם סעודה חדשה, כך שיסבן כיום שלוש
סעודות אשר בהן הסטודנטים יכולים לקבל אוכל זול וטוב.

אנ.

טר פוטננסקיי: מצב הסטודנטים הוא רע בדרך כלל, אבל לא בגלל שכר-הלימוד, כי לא ידוע לי אף מקרה אחר של סטודנט אשר עזב את האוניברסיטה בגלל חוסר אפשרות לשלם שכר-לימוד. לאלה אשר עזבו היו סיבות אחרות; בעיקר חוסר-עבודה. הקשיים העומדים בפני הסטודנטים בקבלת עבודה נובעים בעיקר מאופייה של ירושלים, שהיא עיר-ספר, מיושבת עולים חדשים וחסרת תעשייה.

אשר לענין הסטיפנדיות, הרי אין זה נכון שיש סטיפנדיות רק עד גבול 400 לירות ומזה מנכים עוד את שכר-הלימוד. כל התלמידים אשר מקבלים סטיפנדיות פטורים גם מסתלום שכר-הלימוד. כן ישנן סטיפנדיות בנות 500 או אפילו 800 לירות, אם כי מספרן אינו רב. הסכום הממוצע של כל סטיפנדיה איננו גבוה, מפני שאיננו מקבלים מספיק כסף לחלוקה. הסנה חלקנו סטיפנדיות בסכום של 136,000 לירות, ואם נוריד את הכסף אשר ניתן לתלמידי מחקר, הרי שלמעשה הסכום שהוקצב לסטיפנדיות לא עלה על 100,000 לירות. ישנם תלמידים אשר מקבלים סטיפנדיות שלא באמצעות האוניברסיטה, אך מטפחים עצמם. כדי לתת סטיפנדיות לכל אלה אשר צריכים לקבלן אנו זקוקים לתקציב סטיפנדיות של חצי מיליון לירות, אך אין לנו עזרה מספקת בשטח זה. 80% מתקציב הסטיפנדיות בא מחוץ-לארץ, ואף כסף זה לא היה מגיע אלינו, לולא היתה האוניברסיטה מקיימת מנגנון טפוח אשר עוסק באיסוף הכספים, קיום מנגנון כזה עולה לנו בדולארים רבים, ופעולה זו היא למעשה לרעת תקציב האוניברסיטה, מפני שתורמים בחוץ-לארץ אשר נותנים כספים לסטיפנדיות לא יתרמו כבר כסף לתקציב האוניברסיטה, זאת אומרת שלמעשה הסטיפנדיות הן על-חשבון תקציב האוניברסיטה. הכסף אשר נאסף בארץ למען הסטיפנדיות בסנה זו הגיע בסך הכל ל-26,000 לירות; מזה 19,000 לירות מסרד החינוך, 2,000 לירות מהבנק לחקלאות, 1,000 לירות מסרד החוץ ועוד 3,000 לירות ממסדות חובים. טהרשויות המקומיות לא קיבלנו עד היום אפילו פרוטה אחת. היוצא מן הכלל היחידי היא עיריית ירושלים שהבטיחה לתרום לנו 5 סטיפנדיות, אבל עדיין לא קיימה את הבטחתה. עיריות תל-אביב וחיפה לא תרמו דבר לתקציב הסטיפנדיות, אף כי באוניברסיטה לומדים 900 סטודנטים יוצאי תל-אביב ו-500 יוצאי חיפה.

הסנה ישנה תכנית להפוך את הסטיפנדיות

של מסרד החינוך להלוואות. הסטיפנדיות של מסרד החינוך ניתנו תמיד לתלמידים הטובים ביותר, אשר מסייכים אחר-כך כחוקרים. לתלמידים אלה היינו נותנים סטיפנדיות בגבול של 600 לירות כל אחת, אך הסנה כנראה נצטרך לבטלן, זאת אומרת שנפסיד עוד כסף.

עבור הדולארים שנתרמו בחוץ-לארץ לסטיפנדיות

קיבלנו לפני שנתיים 0.72 לירה לדולאר, הסנה קיבלנו 1.300 לירה לדולאר. הטוסדות הלאומיים הם היחידים שמקבלים לירה עבור דולאר.

בסיכום עלי לומר, כי הסטודנטים בהחלט זקוקים

לעזרה. אנחנו זקוקים ל-1000 מקומות שיכון לפחות, לעומת 450 המקומות שישנם כיום, וגם השיכון חייב להיות יותר טוב. האוניברסיטה ניגשה עתה לביצוע טפעל שיכון לסטודנטים בקריית האוניברסיטה. טפעל זה יסתכם

בנורדאי ב-6 - 5 מיליון לירות, אך אני מקווה שבעוד 7 - 6 שנים יגורו הסטודנטים בסיכונים טובים וזולים, כי השיכונים הנוכחיים הם מאוד מאוד רעים. היינו גם רוצים שהסטודנטים לא יצטרכו לעבוד בכל מיני עבודות אשר לא

רק מטפילות את כבודם, אלא גם פוגעות בלימודיהם. אבל הפתרון לשיפור מצב הסטודנטים הוא לא בשכר-לימוד של 150 לירות במקום 200 לירות. לעומת זאת לאוניברסיטה הסכום הזה של 50 לירות נוספים לסטודנט חשוב מאוד לאיזון

תקציבה. האוניברסיטה מיצתה כבר את כל האפשרויות להשגת תקציב, ואין כל בטחון שלא תצא הסנה בגרעון. הסמסלה נתנה לנו רק 38% מהתקציב,

על כן אפשר לדרוש מאלה שאוניברסיטה קיימת למענם, כי יעשו מאמץ קטן כדי לקיימה.

ש. כפרית:

אני תמהה מאוד על כך שהנהלת האוניברסיטה רואה קשיים גדולים בקביעת שכר-לימוד מורג, כי במידה

שאינ התנגדות עקרונית לשיטה זו בגביית שכר-לימוד, הרי נמצאות בידי הנהלת האוניברסיטה בקשות מנומקות להקלה בשכר-הלימוד, ובקשות אלו נותנות תמונה כללית על מצבם של הסטודנטים, אשר לפיה אפשר לקבוע את שכר-הלימוד.

או.

לדעתי, המצב מצלנו הוא מיוחד במינו, ולכן אין להתחשב בכך שבאוניברסיטאות אחרות לא קיים שכר-לימוד

ט. כפריית:

מורג.

מהי הסיבה לכך שבשיכון הסטודנטים במחנה אלנבי

נשארו מקומות פנויים?

לצערי לא השתכנעת במידה מספקת מניסוקיו של מר פוזנבסקי בקשר לגי-יכולתה של

ד. נצר:

האוניברסיטה להנהיג שכר-לימוד מורג, אף כי רציתי להשתכנע, עד כמה שידוע לי, מוכנים הסטודנטים להגיש את מלוא עזרתם לביצוע החקירה בקשר למצבם הסוציאלי.

ברצוני לדעת מה הם התנאים לקבלת הלוואה

ומה הם במטוץ סכומי ההלוואות שניתנו אשתקד. ד"ר אבידור אמר בוועדה, כי ישנם סטודנטים אשר אינם משלמים שכר-לימוד. האם סטודנטים אלה נהנים מסטיפנדיות או מהלוואות אשר תיפרענה תוך שנים מספר?

האם ידועות למר פוזנבסקי טענות הסטודנטים

שישתאהיך ידוע לקבלת הלוואות וכי ישנה הגבלה על מספר בקשות לקבלת הנחה בשכר-לימוד? האם נכון הדבר לסטודנטים ישנם קשיים רבים בתשלום ההלוואות וכי קיימים קשיים גם בבדיקת הבקשות?

מי הם הסטודנטים אשר מקבלים סטיפנדיות?

א. רוזמאל-נאור:

מר פוזנבסקי אמר שיקר הביעה אינה

נעוצה בשכר-הלימוד, כי אם באפשרות קיומם

של הסטודנטים, אשר רובם צריכים להשתכר כדי להוציא את מחייתם. ברצוני לדעת מה עשתה האוניברסיטה או מה יש בדעתה לעשות כדי לעזור לסטודנטים בהשגת אמצעי מחיה אלה, הן על-ידי הגדלת האפשרויות לקבלת סטיפנדיות לא רק לתלמידים המצטיינים ביותר והן על-ידי הרחבת החובלים המשתתפים במימון מפעל הסטיפנדיות? כן הייתי רוצה לדעת מה פועלת האוניברסיטה למען ארגון עבודת הסטודנטים.

אני טבורה שקיימת השפעת גומלין מסוימת

בין עבודתו של הסטודנט לצורך מחייתו לבין רמת לימודיו. על כן הייתי רוצה לדעת מהו אחוז הסטודנטים אשר לא התקדמו בלימודיהם, אף כי לא עבדו; מהו אחוז הסטודנטים אשר לא הראו התקדמות בלימודיהם, מבין אלה אשר עוברים לשם מחייתם?

מה הם תנאי המגורים בשיכון במחנה אלנבי?

מה הן הוצאות הנסיעה הממוצעות לחודש

ל תלמידים הגרים בשיכוני הסטודנטים?

מהו הסכום שעשוי להכנס לקופת האוניברסיטה

א. ברמן:

בעקבות ההעלאה בשכר-הלימוד? האם נכון

הוא שההעלאה החדשה מהווה רק 3% בתקציב האוניברסיטה, והאם מסיבה זו קיים הכרח להעלות את שכר-הלימוד ב-100%?

מהו - לדעת נציגי האוניברסיטה - מספר

סטודנטים מחוסרי-עבודה?

מי יזום את ההעלאה החדשה בשכר-הלימוד -

האוניברסיטה או הוועדה הממשלתית המליעצת?

האם הסתדרות הסטודנטים מוכנה לקום על

ד. צברי:

עצמה את עריכת החקירה על מצבם הסוציאלי

של הסטודנטים, אם האוניברסיטה לא תהיה מוכנה לעשות זאת?

ברצוני לדעת מהי חלוקת הסטיפנדיות לפי

הפקולטאות, כי יש לי רושם שסטודנטים בפקולטאות כמו-הייתה חלוקת הסטיפנדיים בהשגת סטיפנדיות, הואיל וחוטבים שמצב הלימודים באותן הפקולטאות מאפשר להם לעבוד ולהתפרנס.

א.ו.

מר פוזנבסקי:

מהו הקושי בקביעת שכר-לימוד מודרג?
 ראשית, טענתי נגד השיטה עצמה. כל הסטודנטים
 אשר להמדים כיום באוניברסיטה, אף אלה המסיימים עכשיו לימוד סלא, לומדים על
 חשבון עם ישראל, בין בארץ ובין בתפוצות. כל סטודנט עולה לאוניברסיטה
 1,700 לירות לשנה, ואפילו אם הוא ישלם שכר-לימוד של 160 לירות, יהווה
 תשלום זה 9% מהוצאות של האוניברסיטה.
 אם סטודנט לומד מקצוע שבו יוכל לקבל עבודה
 מיד לאחר סיום לימודיו, כמו רופא, מורה או עורך-דין, הוא יוכל לקבל
 מהאוניברסיטה הלוואה לזמן ארוך אשר יפרע אותה בסיום לימודיו. במקצועות
 שונים ישנו מחסור גדול מאוד בבעלי-מקצוע והסטודנטים נחטפים ממש. ישנם
 כאלה אשר אפילו אינם עובדים בכל בחינות הגמר, מפני שמציעים להם
 עבודה ממויינת, אף מבלי שתהיה בידם תעודת גמר.
 הקושי בביצוע השיטה של שכר-לימוד מודרג
 הוא גדול. כיום צריכה האוניברסיטה לדון בקרוב ל-1000 בקשת להקלה
 בשכר-הלימוד, ואף מספר זה של בקשות מהווה בעיה חמורה וקשה ביותר.
 מפני שאין האוניברסיטה מוצה לתת הקלות לאלה שאינם ראויים לכך ולשלול
 אותן ממלה אשר צריכים להנות מהן. כיום הנהלת האוניברסיטה יוצאת
 מתוך הבחנה שכל אלה אשר פגישים בקשות להקלה אמנם זקוקים לה ונותנת
 בסטודנטים אמון סלא, ורק במקרה אל בעיה מיוחדת עורכים חקירה מדוקדקת
 במצבו הכלכלי של המבקש.

ד. בצר:

מה יקרה אם 3,000 סטודנטים יגיטו בקשות
להקלה בשכר-לימוד?

מר פוזנבסקי:

אינני יודע.

הנוהג אצלנו הוא שכל תלמיד שהוא בעל
תעודת בגרות יכול לגשת לבחינות לקבלת

סטטיפנדיה. השנה נרשמו לבחינות לסטטיפנדיות 250 מלמידים ואם יהיו
בניהם 100 מצטיינים הם יזכו בסטיפנדיות.

לשנת הלימודים תש"ו הוגשו 700 בקשות

להנחה בשכר-לימוד.

אם ייקבע שכר-לימוד מודרג יהיו תלמידים

אשר יאטרכו לשלם 300, 400 ואפילו 500 לירות לשנה. ישנם סטודנטים, בנים
להורים עשירים מאוד, שהיו מוכנים לשלם אפילו 1000 לירות כדי להתקבל
בלי בחינות קונקורס לפקולטה לרפואה.

בדיקת מצבם של 3000 סטודנטים הוא עבודה

עצומה, וישנם גורמים שונים אשר מקשים על ביצועה. הדיונים על הקלות
בשכר-לימוד מתקיימים תמיד ברגע אחרון, לפני פתיחת שנת הלימודים החדשה,
מפני שקבלת הקלה תלויה ברמת הציונים. על כן האוניברסיטה לא תוכל
לקחת על עצמה את העבודה של בדיקת מצבם של 3000 סטודנטים. במזכירות
האוניברסיטה מונחות עתה בקשות להקלה של תלמידים חדשים, ואיננו יכולים
לדון בבקשות אלו, מפני שמסדר החינוך מעכב את התוצאות של בחינות הבגרות.
כן ישנו באוניברסיטה בחינות קונקורס שגם אותן יש צורך לבדוק. לכן
אפילו מבחינת הזמן אין אפשרות להנהיג שכר-לימוד מודרג.

אני רוצה עוד לציין כי הדעיון של שכר-לימוד

מודרג לא הועלה עכשיו בפעם הראשונה. הדבר גידון כבר בוועדה המורכבת
מאישי ציבור, אשר דנה בענין זה לעות על-גבי שעות ובסופו של דבר הגיעה
למסקנה שאין אפשרות לבצע זאת. כן יש לקחת בחשבון שאם באוניברסיטה
יונהג שכר-לימוד מודרג יהיה צורך להנהיגו גם בסטופיון.

הסתדרות הסטודנטים אינה יכולה להיות אחראית

לבדיקת מצבם הכלכלי של הסטודנטים. גם חברי ההסתדרות צריכים ללמוד
ולא לעסוק בחקירות טוציאליות. אני גם אינני מאמין שבאילו שהיא אוניברסיטה
בעולם הסטודנטים קובעים את שכר-הלימוד שעליהם לשלם. מי-אפשר לפתור את
בעיית החקירה על-ידי מתן שאלון מיוחד לכל סטודנט, מפני ששאלון כזה
אף פעם לא ימצא את כל האפשרויות אשר עשויות להשפיע על קביעת גובה
שכר-הלימוד. בקביעת שכר-לימוד מודרג יש לקחת בחשבון גם טלבד הסטודנט
הלומד באוניברסיטה ישנם בבית עוד ילדים אחרים הלומדים; האם הסטודנט
תלוי בהורים ועוד. כל הדברים האלה היו מסבכים מאוד את קביעת שכר-הלימוד
בכל מקרה ומקרה.

א.ו.

טר פוזננסקי:

אחוז הסטודנטים המנצלים את התפטרות של קבלת הלוואה על-חשבון תשלום שכר-הליווה

הוא קטן מאוד, בניגוד לארצות אחרות, בעיקר ארצות-הברית, שם ניתנות באוניברסיטאות הלוואות המגיעות למיליוני דולארים. מצלנו תלמידים מקבלים פטור מסכר-ליווה רק בצורת הלוואה אשר יש לפרוע אותה בתום הליווה או בצורת פרס. תלמידים נצרכים ומצטיינים כאחד מקבלים פרסים. אנחנו מסתדלים להעניק פרסים בעיקר לאלה הלומדים מקצועות בלתי-טעניים כמו מתימטיקה טהורה, מדעי היהדות וכו', כדי שסטודנטים אלה לא יסיטו את האוניברסיטה כסעול של חובות רובץ על שכמם. בן אנו רוצים להבדיל בין תלמיד נצרך בעל רמה בינונית אשר מקבל הלוואה לבין תלמיד נצרך ומצטיין המקבל פרס. תנאי פרעון ההלוואות הם טובים מאוד. אם סטודנט קיבל בשנת 1950 הלוואה בסך 40 לירות הוא צריך להחזיר כיום את אותו הסכום, אף כי ערך הכסף ירד. הסטודנטים גם אינם מתחילים לפרוע את ההלוואות מיד עם סיום לימודיהם, אלא רק לאחר שהשיגו עבודה. אני מוכרח לציין כאן שפרעון ההלוואות אינו תקין. ישנם פקידים גבוהים שוכנות ובטטלה אשר עד היום חייבים לאוניברסיטה 10 או 15 לירות על חשבון הלוואה שקיבלו לפני 10 שנים. אנשים כאלה תבענו למשפט, בגלל ניסוקים מוסריים. כן נתנו פעם הלוואות לא חייבנו את הסטודנטים - מבחינה משפטית - להחזירן. לכן היינו נאלצים להנהיג טטרות טטט.

נאמלה כאן שאלה מדוע נשארו מקומות פנויים

בשיכונני הסטודנטים. הסיבה לכך היא שהשיכוננים אינם נמצאים במרכז העיר והסטודנטים עוטים חשבון שאם הם גרים בשיכון עליהם גם לשאת בהוצאות הנסיעה העירה וחזרה לשיכון. אמנם שכר-הדירה בשיכון הוא רק 6 לירות לחודש, כולל טטט, חשטל וטטט - במחנה אלנבי הסטודנטים צריכים לשלם עבור החיסום - אבל לזה מצטרפות עוד הוצאות הנסיעה באוטובוסים. בטחנה אלנבי הנהגנו שיפורים טובים, אבל עדיין התנאים שם קשים מאוד. התחילו עתה בבנין שיכון סטודנטים חדש ואני מקווה שתוך שנה כבר יגורו בו התלמידים הראשונים.

המטיפנדיות ניתנות לתלמידים טובים בכל המקצועות ואין אנו מפלים בין מקצוע למקצוע. אולם נכון שחלק מהמטיפנדיות נועד מראש לסטודנטים במקצוע טטטט. דבר זה נקבע על-ידי תורמי המטיפנדיות. יש באופן יחסי הרבה מאוד מטיפנדיות לסטודנטים לרפואה, יש הרבה מטיפנדיות לסטודנטים במדעי היהדות, אבל מספר המטיפנדיות שנתרמו למדעי הטבע ולחייפיה הוא קטן. על כן שסתמשת האוניברסיטה במטיפנדיות שלה לשם איזון המצב. מספר המטיפנדיות לתלמידי הפקולטה למשפטים הוא קטן מאוד. כן קיימות מטיפנדיות כניסה הניתנות לתלמידים מצטיינים ונצרכים. תלמידים מצטיינים שאינם זקוקים למטיפנדיה מקבלים רק עידוד טטטט.

לאוניברסיטה אין מנגנון מתאים כדי להשיג

עבודה לסטודנטים, ואף אם היה מנגנון כזה הוא לא יכול היה לעזור הרבה, מפני שחוסר-העבודה נובע מתנאים המיוחדים של ירושלים. גם הנהלת הטכניון אינה עוזרת לסטודנטים למצוא עבודה, אבל בחיפה הסטודנטים מועסקים במסל או בטוטוט, והמטכרות במקומות אלה היא טובה. האוניברסיטה אינה צריכה לעזור לסטודנטים, מפני שבדרך כלל מעוניינים להעסיק את הסטודנטים במקומות טובים. אולם ישנו אחוז טטטט של סטודנטים שאינם שולטים עדיין בשפה העברית והם נאלצים לעבוד עבודה שחורה. אחוז סטודנטים ניכר באופן יחסי מועסק באוניברסיטה במטרות חלקיות. סטודנטים אלה עובדים בעיקר בספריות ומקבלים 750 פרוטה לשעה, בערך 60 לירות לחודש. כן מועסקים הסטודנטים בעבודות מחקר טובות.

מה האוניברסיטה עושה כדי לאסוף בגרף כספים

למטיפנדיות? שוחרי האוניברסיטה פועלים בשטח זה, אבל הם אינם יודעים אם עליהם לדאוג תחילה לאיזון תקציב האוניברסיטה או לכסף למטיפנדיות. לפני שנה פנתה האוניברסיטה ביזמת שר החינוך והתרבות למוטדות שונים: לחברות התחבורה, להסתדרות הכללית, לסולל-בונה, להסתדרות המקצועיות ולעיריות וביקשה מהם לתרום כספים למען מטיפנדיות. רוב הגורמים הללו ענו בשלילה, חלק כלל לא נתן תשובה וחלק אחר ענה שידונו בזה. בעקבות הפניה הזאת נכנסו בסך הכל לקופת הטכניון והאוניברסיטה 4,500 לירות, מזה 600 לירות שהיינו מקבלים בלאו הכי. אין לשכוח שלאוניברסיטה אין כסף טטלה, ואם לא יעמדו לרשותה סוכטי כדף גדולים יותר לא תוכל להתרבות במתן מטיפנדיות.

א.ו.

מר פוזנבסקי: אינני יודע מה מספר מחוסרי-העבודה בקרב הסטודנטים, מפני שהאוניברסיטה אינה מקיימת לשכת עבודה. הסתדרות הסטודנטים מקיימת לשכת עבודה, אבל גם הסטפרים הטופיעים אצלה בוודאי משתנים מדי פעם בפעם.

העלאת שכר-הלימוד תכניס לאוניברסיטה כרבע מיליון לירות, הסכום ישתנה כמובן בהתאם למספר הסטודנטים. העלאה זו תהווה 5% של תקציב האוניברסיטה השוטף. לא האוניברסיטה יזמה את העלאה, כי אם הממשלה אשר את מתן העזרה מצדה התנתה באיזון תקציב האוניברסיטה ובהעלאה ניכרת של שכר-הלימוד. האוניברסיטה מצדה טוכנה לוותר על כל שכר-הלימוד בתנאי שיתנו לה במקום זה חצי מיליון לירות. כל החלטת אשר תקטין את שכר-הלימוד בצורה זו או אחרת תגרום לאוניברסיטה גרעון נוסף, וזה לטרות ההתחייבות המפורשת מצדנו כלפי הממשלה לאזן את התקציב.

היו"ר ש. פרסיץ: הננו מודים למר פוזנבסקי עבור סקירתו אשר בוודאי תעזור לנו בדיונים על בעיית שכר-הלימוד.

(מר פוזנבסקי עזב את הישיבה)

היו"ר ש. פרסיץ: אתמול התקיימה ישיבה של ועדת המשנה לענין האופרה. למעשה השאלה העיקרית העומדת כיום בפנינו היא שאלת סקום להצגות. אם דבר זה ימצא את פתרונו, אפשר יהיה להסדיר גם את ענין החובות הרובצים על האופרה. בתל-אביב ישנו אולם אחד המתאים פחות או יותר לטורה זו, ויש רק צורך להשקיע בו סכום לא גדול של מכשיטום 35,000 לירות לשם התקנת בטה טיוחדת. עיריית תל-אביב הסכימה להשתתף יחד עם הממשלה ב-50% של סכום זה. גם בוועדת הכספים נתגלה רצון רב מצד כל הטיעות למצוא את הכסף הדרוש. אולם שר האוצר טוען שאם הוא ימסור את האולם הזה לידי האופרה לקיום 3 הצגות לשבוע, הוא כבר אף פעם לא יוכל להוציאה מאולם זה. לכן אין הוא רשאי לקבל כל החלטה לגבי אולם זה, שהוא רכוש ממשלתי והוא חייב להביא את הדבר בפני חברים הכלכליים. ועדת המשנה לענין האופרה החליטה אתמול לבקש משר האוצר פגישה דחופה אתו לשם מציאת הסדר מתאים. ברור, שאם הצעת השאלת אולם זה לאופרה תיפול אין ועדת המשנה רואה כיום כל אפשרות לקיום אופרה, הן אופרה זו והן כל אופרה אחרת.

ס. ארם: אם הצעה זו תתקבל אני רוצה שיהיה ברור, כי חייב להיות איזה שהוא פיקוח על האופרה. ויש לקבוע את דרכי פעולתה.

היו"ר ש. פרסיץ: חברי ועדת המשנה ונציג משרד החינוך שמעו מפני הגב' דה-פיליפ דברים ברורים מאוד על הסכמתה להקמת ועד ציבורי והבאת טוטחים מחוץ-לארץ. הוברר מעל לכל ספק שזה יהיה מוסד בעל קוראטוריום ציבורי ולא מוסד של יחידים.

דיון במצב גני-הילדים

היו"ר ש. פרסיץ: אנו ממשיכים לדון במצב גני-הילדים.

ש. כפרית: הושמעה כאן אחמול הדעה שאפשר לא להתחשב בחוק הקובע שאין לפתוח גן ילדים אם מספר ילדים בני חמש במקום אינו מגיע ל-11, ויש לפתוח גנים אף עם מספר ילדים קטן יותר, בעיקר בישו בית בהם הגכים הם מוחזקים ומצב-ההורים שם קשה מאד. לי נראה שאיננו רשאים לעקוף חוק זה, כי הדבר עלול לשמש פתחון-פה לתופעות בלתי-רצויות. לדעתי המחרון צריך להמצא בהתקנת תקנות מחיימות על-ימוד חוק לימוד חובה, אשר יתירו במקומות ישוב קטנים ונחשלים לפתוח גנים מוחזקים גם עם מספר ילדים קטן יותר או לפחות לתקציב חמיכה מחויימת. עד היום מצב הגנים במקומות ישוב מרוחקים וקטנים היה בכי רע ואילמלא התערבותם

או.

ש. כפריח:

של ארגונים שונים אי-אפשר היה לפתוח גנים במקומות אלה.

רציתי לשאול את מר שריד מהי כשמעות הדברים שנאמרו כאן אחמול, כאילו ניתנה פקודה לסגור גנים דווקא במקומות שהיו בהם גנים מוחזקים ושהם מקומות נחשלים. כן שמענו אחמול שהרשויות המקומיות מתקשות מאד בפתיחת גנים נוספים. אבל הרי אותם הילדים שהיו בגנים אשתקד עברו השנה לבתי-ספר ופינו את מקומם לאחרים. האם פירוש הדבר שהשנתון הנכנס עתה לגנים גדול מהשנתון היוצא?

א. רוזאל-גאור:

ידוע, כי אף בישו בי-משלט ובישו בים נחשלים אין פותחים גני-ילדים גם אם מספר ילדים בני חמש וארבע בחד הוא 11. הגנים נפתחים רק אם ישנם בישו ב 11 ילדים בני חמש. כמובן שמבחינת השמירה על החוק מצב זה הוא בסדר ולא הייתי חונקת בדעה שיש לעצום עין כאשר מישהו פועל שלא בהתאם לחוק. אני חושבת שמיב הגנים נחערער עד היסוד, וים מר שריד בדבריו אחמול איין לכל הבעיות בענין הגנים הן חוצאת המצב המוזר שהגן הוא בן שנה אחת בלבד.

נראה לי שיש צורך בתיקון לחוק חינוך חובה לגבי פתיחת גנים בישו בי משלט. דעתי היא שאם משרד החינוך יכול היה להביא לכנתח הוראת-טעה בקשר לסכר-לימוד בגנים - שהיא הוראה מתקסקת מהרבה בחינות - הוא יכול גם להציע הוראת-טעה האומרת שגני-הילדים בישו בי ספר או בישו בי משלט יפתחו אם מספר הכולל של בני חמש וארבע במקום לא יהיה קטן מ-11.

ידוע לי שבמשרדים ממסלתיים שונים חלה רביזיה גמורה ביחסם אל ישובי המשלט, מחוך התחטבות במטבם המיוחד של ישובים אלה. אינני חושבת שמשרד החינוך צריך לטפח יחס שונה לגבי ישובים אלה. על כן תייב משרד החינוך לסרסם כי ההוראה בדבר פתיחת גנים עם המספר המינמלי של 11 ילד אינה חלה לגבי ישובי משלט. אינני רואה כל אפשרות לסרר את מצב הגנים בישו בים המרוחקים וישו בי ספר בלי קבלת התיקון המוצע על-ידי.

מ. ארם:

עם כל שמירתנו על המסגרת הפורמלית של החוק חובה עלינו לשמור גם על הילדים. פירוש הדבר, כי הורעה/להכריז שאף ילד אחד אינו יכול להטאר מחוץ לכתלי הגן, גם אם ביצוע דבר זה מחייב פתיחת גנים ל-3 או 4 ילדים. נסחיימה אמנם התקופה של חוק חינוך חובה, אבל חוק חינוך חובה, באופן פורמלי לפחות, קיים עדיין.

צריכה

אני מצטער לקבוע שלפי ידיעתי אם לגבי הסקטור היהודי אין חוק חינוך חובה מופעל כראוי, הרי לגבי הסקטור הערבי, בטטח גני-הילדים, אין הוא מופעל כמעט לחלוטין. הייתי רואה שמשרד החינוך יביא לאחת התמורות החשובות ביותר ביחסינו כלפי המיעוט הערבי: למפנה המגנתי וממשי בטטח גני-הילדים בסקטור הערבי. מחובתו של משרד החינוך לעשות זאת והייתי רוצה שבסיכום פעולתו בשנה זו אמטר יהיה לרשום את המפנה הזה לזכרתו.

מר שריד:

לא נמצאים כאן בידי המספרים על גני-הילדים בסקטור הערבי - אוכל להביאם בישיבה הבאה - אבל ידוע לי שקיימות שטרות רבות של כיתות גן בסקטור הערבי. בסקטור זה בנוי הגן בצורה שונה מזו הנהוגה אצלנו. טיבת הדבר נעוצה בכך שלערבים לא הייתה כלל מסורת של גנים. בסקטור הערבי מהווה הגן חלק מבית-הספר, וקטה לומר אם מצב זה הוא לטובת הגן או לרעתו. יתכן כי אף לטובתו. זאת אומרת כי לבית-הספר הערבי מתקבלים ילדים בגיל חמש, הנמצאים בכיתה מיוחדת. בסקטור הערבי קיימת בעיה של הכשרת גננות, כי לערבים לא היו גננות כלל, ואנחנו לא הספקנו להכשיר מספר גננות מספיק לסקטור זה. אך ברור כי אין בטטח זה כל הפליה. נדמה לי שאם יעריכו באופן אובייקטיבי את המצב השורר כיום בחינוך הערבי בהשוואה למצב שהיה קיים לפני קום המדינה יוכלו לראות מה רבות פעלה ממסלת ישראל למען החינוך הערבי ואיזו התקדמות עצומה הושגה. אך כמובן גם בסקטור הערבי קיימות בעיות שונות, כמי שהן קיימות גם בסקטור העברי. קטה, למשל, להוציא מהבית את הבנות הערביות, ואין זה באשמחנו אלא באשממת המנטאליות המיוחדת של הערבים. איננו סבורים שבעיה זו עשויה להפטר באמצעות המשטרה.

מר שריד:

הבעיה של מינימום 11 ילדים הדרושים לשם פתיחת גן בישוב. גם לפני שנה לא הזנחנו את הילדים ולא סגרנו גנים. ברוב המקרים, לא בכל המקרים, שלמנו את משכורת הגננות. אנחנו מוכרחים לשלם לגננות את משכורתן כי אנחנו שלחנו אותן לעבודה, ואף אם חשבנו בבית נצטרך לשלם להן. אנחנו מחדיינים עתה עם מספר רשויות מקומיות ודורשים מהן להחזיר חלק ממשכורת הגננות, אולם אף גן אחד לא נסגר בגלל זה. אך השנה לאור המצב הכספי הקיים, בכל מקום שנדע כי מספר הילדים בגן הוא פחות מ-11 ואנחנו נקפיד על קבלת ידיעות מדויקות - לא נוכל לפתוח את הגן. אם ישנו את החקנה הקיימת יביא הדבר לתוספת תקציב שאני מעריכה בעשרות אלפי לירות. יחד עם זאת יש לקחת בחשבון כי תקציב הגנים לשנת הלימודים תשט"ו עדיין רופף מאד, מפני שלא שמענו עדיין סופית איזה סכום מקציבה הממשלה למטרה זו, איזה חלק ממילים על הרשויות המקומיות זמה תתן הסוכנות היהודית.

הייתי אומר שבמקומות אשר בהם אין הממשלה יכולה לפתוח גנים צריכים לפעול הארגונים הציבוריים השונים. אני רוצה לציין שגם אם נפתח את המינימום הדרוש לפתיחת גן נצטרך בכל זאת לקבוע מינימום מסוים ותמיד תהיה קיימת הבעיה מה יש לעשות כאשר מספר ילדים בני חמש בישוב מסוים אינו מגיע למינימום הדרוש. על כן צריכים למפל בזה הארגונים הציבוריים ואנחנו נהיה מוכנים לתת את חלקנו.

אנחנו נביא בפני הנהלת המשרד את הבעיות שנתעוררו כאן בוועדה ונראה מה אפשר יהיה לעשות לפת. ננ.

ברצוני לתקן את דברי חה"כ בפריט אשר אמרה שכאילו ניתנה הוראה לסגור גנים בישובים בהם אין מספר ילדים מספיק. ההוראה בדבר פתיחת גנים ממשלתיים אומרת שהממשלה פותחת גן רק במקום שיש בו מינימום 11 ילדים בני חמש. הוראה זו הייתה קיימת גם לפני שנה ולפני שנתיים. אם מספר הילדים הוא קטן מ-11 נפתח הגן על-ידי המועצה האזורית או על-ידי ארגונים ציבוריים שונים. לא ידוע עדיין מה מספר גנים כאלה, אבל אנו חושבים שמספרם יעלה לעומת אשתקד. בכל אופן אנו מקווים כי המספרים אשר נקבל השנה יהיו יותר נכונים מאלה שנחסרו לנו לפני שנה, הואיל והמועצות האזוריות וגם תנועת המושבים שלחו אזהרות לישיבת רביח לבל יעלימו את הנתונים האמיתיים, כפי שזה קרה לפני שנה.

היו"ר ש. פרסיץ:

ביום ג' הקרוב תחקייה הצבעה בענין שכר-הלימוד באוניברסיטה. מיד לאחר זאת ימסור מנהל משרד החינוך מקירה על חכניתו של משרד החינוך לשנת תשט"ו. מקירה זו תכלול גם אינפורמציה על גני-הילדים. למחרת היום יתקיים ויכוח על המקירה.

ברצוני גם לבקש הימנעו את חה"כ גורל שיעמיד על סדר-יומה של ועדת הכספים של ועד החינוך את ענין גני-הילדים.

הישיבה ננעלה בשעה 11.00.

+